

--- Gräns för respektive bestämelseområde

BESTÄMMELSER

Utökad lovplikt

Inom på kartorna markerade områden utökas lovplikten till att gälla:

- Uppförande, tillbyggnad, byte av fasad- och takbeklädnad, omfärgning eller annan yttre ändring av ekonomibyggnad för jordbrukets och skogsbrukets behov.
- Uppförande, tillbyggnad, byte av fasad- och takbeklädnad, omfärgning eller annan yttre ändring av komplementbyggnad.
- Tillbyggnad, byte av fasad- och takbeklädnad, omfärgning eller annan yttre ändring av varje annan byggnad.
- Rivning av ekonomibyggnad, komplementbyggnad och övrig byggnad.

Kyrkbyarna i Habo, Gustav Adolf och Brandstorp samt område kring Fiskebäckskapellet

Habo kommun

OMRÅDESBESTÄMMELSER

Juni 1991

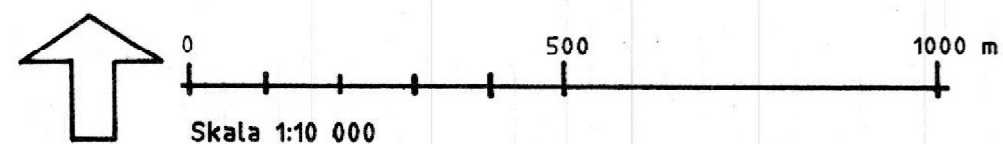
TEKNISKA KONTORET

Lars Inge Knutsson

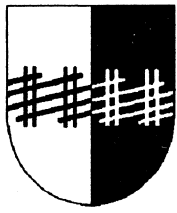
Lars Inge Knutsson

ANTAGANDEHANDLING maj 1992

Bestämmelserna antagna av kommunfullmäktige 1992-06-25
Laga kraft 1992-07-17

Bestämelseområdenas avgränsning
(nr 1 Habo samt nr 3 Brandstorp)
har reviderats i december 1991.

HABO KOMMUN

*Antagandehandling
maj 1992*

*Bestämmelserna antagna av
kommunfullmäktige 1992-06-25
Laga kraft 1992-07-17*

*Kyrkbyarna i Habo, Gustav Adolf och Brandstorp
samt område kring Fiskebäcks kapell*

Habo kommun

OMRÅDESBESTÄMMELSER

Kyrkbyarna i Habo, Gustav Adolf och Brandstorp samt område kring Fiskebäcks kapell

Habo kommun

OMRÅDESBESTÄMMELSER

BESKRIVNING

Motivering

Enligt den numera upphävda byggnadslagen kunde införas särskilda förordnanden för kulturhistoriskt värdefulla bebyggelsemiljöer. Bestämmelsen brukade kallas "kyrkoskydd", eftersom det oftast var kyrkbyar som omfattades av beslutet.

Förordnandena innebar att nybyggnad inom ett avgränsat område inte fick företas utan länsstyrelsens tillstånd. Vid prövningen skulle länsstyrelsen bevaka att byggandet skedde på ett sådant sätt att de kulturella intressena inte kom till skada, dvs att nya byggnader anpassades till miljön.

I Habo kommun omfattades Habo, Gustav Adolfs och Brandstorps kyrkbyar av sådana förordnanden. De upphörde att gälla 1 juli 1987, när byggnadslagen upphävdes. Förordnandena fördes alltså inte automatiskt över till den nya plan- och bygglagen.

Under den tid som gått sedan förordnandena upphävdes har inga byggnadsåtgärder vidtagits, som kan påstås ha påverkat miljöerna i negativ riktning. Trots detta anser kommunen att det bör införas skyddsbestämmelser som gör det möjligt att långsiktigt bevara bebyggelsemiljöernas särprägel. Enligt reglerna i plan- och bygglagen kan detta ske genom att införa *områdesbestämmelser*.

I kommunens översiktsplan, som antogs i juni 1990, anges att särskilda områdesbestämmelser skall införas för de nämnda kyrkbyarna. Motiveringen är kyrkornas och kringliggande miljöers kulturvärde och betydelse för landskapsbildningen. Habo kyrkby är till och med betecknad som riksintressant för kulturmiljön.

I samband med utarbetandet av bestämmelserna väcktes förslag att även området kring Fiskebäcks kapell skulle beläggas med samma föreskrifter. Detta område har liksom de övriga byarna en särprägel som kan behöva skyddas för exploatering som inte passar in i miljön.

Bestämmelsernas innehåll

Bestämmelserna har fått formen av *skyldighet att söka lov* för vissa åtgärder, som annars är befriade från denna skyldighet. Härigenom får byggnadsnämnden kännedom om planerade byggprojekt och får möjlighet att påverka dess utformning och placering. Bestämmelserna reglerar alltså inte för vilka ändamål marken får användas.

Den ökade lovplikten omfattar uppförande av ekonomibygnader, komplementbyggnader till bostadshus samt för övrigt sådana om- och tillbyggnader, som påverkar byggnadens yttre. Byte av fasadmateriäl, ändrad färgsättning samt rivning av byggnad omfattas också av den ökade lovplikten.

Den befintliga bebyggelsen i Habo, Gustav Adolfs och Brandstorps kyrkbyar är klassificerade som "samlad bebyggelse" enligt definitionerna till plan- och bygglagen. Härmed är åtgärder som mindre tillbyggnader av en- och tvåbostadshus, vissa konstruktionsändringar m m redan tidigare bygglovpliktiga. Att uppföra nya hus, med undantag för jord- och skogsbrukets ekonomibyggnader, är också generellt lovpliktigt.

Vid komplettering av bebyggelsen inom kyrkbyarna är det viktigt att husens placering, utformning och färgsättning anpassas till den befintliga miljön. Byggnadsnämndens personal kan lämna råd och rekommendationer om hur sådan anpassning kan göras. För den fastighetsägare eller byggherre som själv önskar öka sina kunskaper i ämnet finns god tillgång på litteratur, som till exempel kan lånas på biblioteket.

Habo kyrkby

Kyrkan är knuttimrad och klädd med furuspån. På västra gaveln finns ett stort tvåvånings vapenhus och på norra sidan ett mindre. Ett kraftigt torn reser sig över takpartiets västra del. Kyrkans västra hälft byggdes 1680, medan den nuvarande östra delen och västra vapenhuset tillkom 1723. Sakristian av sten härstammar från medeltiden. (Beskrivningen hämtad från boken *Sevärdheter i Skaraborg*.)

Bredvid kyrkan ligger den gamla sockenstugan, som numera används som ekonomi- och personalbyggnad. Den "nya" sockenstugan ligger också i kyrkbyn, nyligen ombyggd och moderniserad på ett sätt som knyter an till den ursprungliga byggnadsstilen.

Övrig bebyggelse i kyrkans närhet består i huvudsak av äldre bostadshus med varierande utformning och färgsättning. I byns utkanter dominerar jordbruksbebyggelsen.

Marken kring kyrkan är kuperad och består till stor del av åker. Den öppna terrängen gör att kyrkan och den närliggande bebyggelsen utgör ett markant inslag i landskapsbilden.

Gustav Adolfs kyrkby

Gustav Adolfs träkyrka flyttades 1780 från Fiskebäck. Kyrkan uppfördes på sin ursprungliga plats i slutet av sextonhundratalet.

Kyrkan ligger på en höjd med utblick över det kringliggande åkerlandskapet. Bebyggelsen närmast kyrkan utgörs i huvudsak av jordbruksbebyggelse och enstaka småhus. Församlingshemmet, som är relativt nytt men uppfört i traditionell stil, ligger omedelbart intill kyrkogården.

Brandstorps kyrkby

Den timrade kyrkan stod färdig 1697. Kyrkan är korsformad, där den östra korsarmen förlängts genom en tillbyggd sakristia och den östra genom ett tillbyggt vapenhus. Kyrkogården omges av en timrad hägnad, en s k kyrkobalk. (Beskrivningen hämtad från boken *Sevärdheter i Skaraborg*.)

Bebyggelsen i kyrkans grannskap är av blandat slag. Här finns bland annat ett gammalt ålderdomshem, som numera inrymmer ett värdshus. Den gamla byskolan har fått en ny användning som servicecentral för fisketurismen på Hö-

kensås. I kyrkbyn planeras också en hembygdspark, dit äldre byggnader från trakten avses att flyttas.

Fiskebäcks kapell

Kyrkogården med sin timrade klockstapel daterar sig från slutet av sextonhundratalet. Den kyrka som ursprungligen fanns på platsen flyttades 1780 till Gustav Adolf (se beskrivningen till Gustav Adolfs kyrkby på föregående sida).

Kapellet är byggt i trä och är målat i faluröd färg, liksom klockstapeln. Byggnaden uppfördes 1939.

Invid kyrkan ligger ett bostadshus, vars utformning väl harmonierar med kapellet. I övrigt finns ingen bebyggelse i kapellets omedelbara närhet. Omgivande mark består i huvudsak av skogsterräng.

Bestämmelseområdenas avgränsning

Områdesbestämmelserna avses att gälla byarnas bebyggda delar samt ett omland, inom vilket ny bebyggelse skulle kunna påverka landskapsbilden. Ju öppnare landskapet är, ju större blir därmed de områden, som omfattas av bestämmelserna.

Avgränsningarna följer i möjligaste mån gällande fastighetsgränser, skogsbryn, vattendrag eller andra större terrängföremål, för att underlätta identifiering av gränsernas lägen. En del av gränsen för Brandstorps bestämmelseområde sammanfaller med gränsen för upprättat förslag till detaljplan (Brandstorp 1:3 m m).

För delar av bestämmelseområdet för Habo kyrkby gäller även strandskydd för Hökesån. I övrigt omfattas områdena inte av några särskilda förordnanden, med undantag av de generella bestämmelserna enligt väglagen.

Bestämmelseområdet för Habo kyrkby omfattar 101 hektar, Gustav Adolf 39 hektar, Brandstorp 18 hektar samt Fiskebäck 6 hektar.

Juni 1991, rev november 1991

TEKNISKA KONTORET

Lars Inge Knutsson